

PITANJA I ODGOVORI

UNICEF-OV PROGRAM “STOP NASILJU MEĐU DJECOM” I “ŠKOLE BEZ NASILJA”

1. Što je to program “Stop nasilju među djecom”?

„Stop nasilju među djecom” je program prevencije vršnjačkog nasilja i zlostavljanja kojeg je UNICEF u suradnji s domaćim stručnjacima i Agencijom za odgoj i obrazovanje provodio u školama u Hrvatskoj od 2003. **do 2012. godine.**

U **185 škola** u Hrvatskoj u kojima je proveden, UNICEF-ov je program smanjio stopu vršnjačkog zlostavljanja za **50 posto**. Po tim rezultatima program „Stop nasilju među djecom” spada u **najuspješnije** programe na svijetu. Postao je uspješan izvozni proizvod te se sada provodi u školama u Srbiji, Crnoj Gori, Bugarskoj, Kazahstanu i Sloveniji.

Kroz program je **1500 učitelja** educirano je o tome što sve škola može poduzeti da spriječi i smanji nasilje među djecom. U edukativnim radionicama sudjelovalo je više od **150 000 djece**.

2. Provodi li UNICEF i dalje program “Stop nasilju među djecom” u školama u Hrvatskoj?

UNICEF od 2012. godine **više ne provodi** program “Stop nasilju među djecom” u školama u Hrvatskoj.

Nakon 10 godina uspješnog provođenja, UNICEF je program “Stop nasilju među djecom” **2012. godine predao Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta**, s ciljem da se program sustavno uvede u redovne programe škola u Hrvatskoj. Svim osnovnim školama UNICEF je osigurao priručnike za daljnju provedbu programa.

Prema trenutnim saznanjima UNICEF-a, pojedine škole danas provode neke dijelove programa, ovisi od škole do škole. Provedba programa od strane UNICEF-a završila 2012. godine, tako da Ured UNICEF-a u Hrvatskoj više nema detaljan uvid o razini aktivnosti u školama.

Sve daljnje upite vezane uz trenutnu provedbu programa “Stop nasilju među djecom” potrebno je uputiti na Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

3. Što su “Škole bez nasilja” i kako se taj status održavao?

Za vrijeme dok je UNICEF provodio program “Stop nasilju među djecom”, učitelji su uz mentore u sklopu programa prolazili stručno usavršavanje i škola je trebala zadovoljiti postavljene kriterije programa kako bi dobila status “Škola bez nasilja”.

Status “Škola bez nasilja” se trebao obnavljati **svake tri godine**, postupkom stručne evaluacije. Škola je trebala kontinuirano raditi na održavanju postavljenih kriterija programa kako bi zadržala status “Škole bez nasilja”.

UNICEF je prestao provoditi program 2012. godine, a sukladno tome evaluacije se više nisu provodile te su **svim školama “istekli” dobiveni statusi “Škola bez nasilja”**.

4. Zašto se na školama još uvijek mogu vidjeti ploče na kojima piše “Škola bez nasilja”?

Škole koje su tijekom 10 godina dok je UNICEF provodio program “Stop nasilju među djecom” ostvarile i održavale status “Škola bez nasilja”, dobile su ploče “Škola bez nasilja”.

Status “Škola bez nasilja” škole su obnavljale svake tri godine. UNICEF je prestao provoditi program 2012. godine, a sukladno tome evaluacije se više nisu provodile te su **svim školama “istekli” dobiveni statusi “Škola bez nasilja”**.

S obzirom na to da se program više ne provodi, radi izbjegavanja nesporazuma, škole bi trebale ukloniti ploče “Škole bez nasilja”.

5. Znači li da u školi koja je nosila status “Škole bez nasilja” uopće nema nasilja?

Škola koja je nosila status “Škole bez nasilja” je bila škola koja je uspješno provodila program “Stop nasilju među djecom”.

Status “Škola bez nasilja” ne znači da nasilja u toj školi uopće nema. Nasilje nije moguće u potpunosti i zauvijek iskorijeniti. Uvijek će biti djece koja će nasilnim putem pokušati riješiti neslaganje, privući pažnju, ili koja neće znati kako se drugačije nositi s frustracijom i ljutnjom. Svrha odgoja, a tako i rada s djecom kroz program prevencije nasilja jest pomoći djetetu kako se nositi s takvim situacijama.

Nasilja će uvijek biti, ali je važno što škola, djeca, roditelji i zajednica poduzimaju kada se nasilje dogodi. U pravilu, nasilje će rasti tamo gdje ne postoje učinkoviti odgovori na njega, gdje odrasli ne preuzimaju odgovornost za ponašanje među djecom i gdje se prebacuje odgovornost na druge (roditelje, socijalnu službu, itd.). Tamo gdje se sustavno radi na prevenciji i gdje učitelji preuzimaju odgovornost za odnose u školi, na nasilje će se odmah i učinkovito reagirati.

6. Kako se provodio program “Škole bez nasilja”?

Program je u potpunosti osmišljen u suradnji s domaćim stručnjacima i utemeljen na istraživanjima i svjetskim iskustvima. Istraživanje Pulsa provedeno prije početka programa pokazalo nam je da je jedan od najvećih problema djece u Hrvatskoj zaštita od nasilja i zanemarivanja te da svako 5. dijete trpi neki oblik nasilja. U suradnji sa stručnjacima smo testirali i razvili model, educirali trenere, mentore i krenula je provedba.

Pokazalo se da uobičajeni pristupi (samo jačanje kapaciteta) nisu učinkoviti. Potreban je odgovor cijele škole i zajednice - potrebno je raditi s djecom, učiteljima i roditeljima. Kroz program je **1500 učitelja** educirano je o tome što sve škola može poduzeti da spriječi i smanji nasilje među djecom. U edukativnim radionicama sudjelovalo je više od **150 000 djece**.

Program se provodio tako da bi svaka škola koja je bila uključena dobila mentora koji je pratio školu, educirao učitelje i pomagao tijekom jedne godine. Svaki učitelj bi prošao kroz stručno usavršavanje. Svi razredni odjeli bi donijeli vlastite vrijednosti, pravila i posljedice za nasilničko ponašanje. Kroz satove razrednog odjela djeca su gradila i jačala svoje socio-emocionalne vještine, vršnjaci se educirali kako biti pomagači svojim vršnjacima i pružiti podršku drugoj djeci koja trpe nasilje ili se nasilno ponašaju.

Posebna se pažnja posvećivala djeci koja se kontinuirano nasilno ponašaju, kako bi promijenila svoje ponašanje, nadoknadila štetu koju su nanijela drugima i izgradila samopouzdanje i interne kapacitete za empatiju prema drugoj djeci.

Program je potrebno sustavno provoditi, jer svake godine dolaze nove generacije djece u školu i ustrajati u čuvanju vrijednosti do kojih nam je svima stalo.

Evaluacije programa potvrdile su da je program učinkovit ako se provodi dosljedno, kontinuirano i u cijelosti. Program doprinosi povećanju kompetentnosti učitelja i smanjuje osjećaj bespomoćnosti školskih djelatnika u suzbijanju nasilničkog ponašanja među djecom,

Za vrijeme dok je UNICEF provodio program, škola je bila obvezna obnavljati naslov “Škola bez nasilja”. Nakon 3 godine, evaluacijski tim bi posjetio školu i provjerio da li škola i dalje poštuje sve kriterije kvalitete i održivosti dobivenog statusa “Škola bez nasilja”. Evaluacijski tim bi ujedno dao i preporuke školi za daljnji rad.

Na školama je najveći dio posla, ali je potrebno i koordinirati proces te voditi računa o kvaliteti. To je UNICEF radio tijekom 10 godina provedbe programa.

7. Hoće li se program “Stop nasilju među djecom” ponovno provoditi u školama?

Jedan od ključnih uvida koji je UNICEF stekao tijekom provođenja programa, a takva su iskustva i u drugim zemljama, jest da **kada se program prestane provoditi, stope nasilja ponovno počinju rasti**. Nasilje raste tamo gdje nema sustavnog rada na prevenciji.

Situacija kojoj svjedočimo u školama pokazuje da je potrebno djelovati, a UNICEF-ov program je kvalitetno rješenje, koje je pokazalo rezultate.

UNICEF uvijek djeluje u dogovoru s Vladom i spreman je pružiti podršku novoj Vladi i obrazovnom sustavu u rješavanju ovog velikog izazova i osigurati da sve škole budu sigurno i poticajno mjesto za djecu.

Sve daljnje upite vezane uz trenutnu provedbu programa “Stop nasilju među djecom” potrebno je uputiti na Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.
